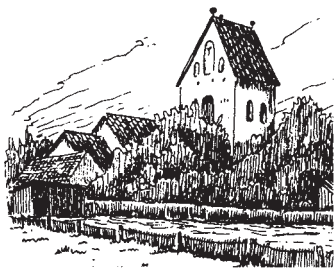

Kirkebladet

for Øse og Næsbjerg sogne

6. årgang nr. 3

juni - juli - august 2007

Babysalmesang

Midt i april havde jeg den store fornøjelse at modtage de første mødre med børn til babysalmesang, og i skrivende stund er vi halvvejs gennem forløbet.

Baby + enten mor eller far er indbudt til 7 formiddage med sang og rytmik under ledelse og vejledning af musikpædagog Birgitte Moos fra Varde kommunale musikskole.

Kan babyer synge? Ja – i en vis forstand kan de godt!
Hvad er babysalmesang? Det er sang og

musik, bevægelse og rytmik for babyer med udspring i salmer, der synges ind i barnet, allerede fra det er få måneder gammelt. De sange og salmer, som forældrene synger for deres børn fra fødslen, følger

Babysalmesang

(fortsættes næste side)

børnene resten af livet. Vi synger, danser og vugger salmernes stemninger ind i børnene, der oplever med alle sanser.

Sang og musik er med til at stimulere et barns kreative udvikling, og det gælder også for de allermindste. Særligt godt bliver det under en kyndig, musikalsk vejleder, og sådan en er vi så heldige at have fået fat på.

Babysalmesang er også en god anledning for forældrene til at få lært eller genopfrisket nogle salmer, som kan bruges som morgen- eller godnatsalmer derhjemme.

Det er en stor glæde at se børnenes koncentration og optagethed af de sanseindtryk, de præsenteres for. Forårets forløb har været for børn med fødselsdato mellem 1. juli og 31. december 2006.

Efter sommerferien begynder vi med et nyt hold, der mødes 8 torsdage kl. 10, første gang den 16. august. Det bliver tilbudt til familier med børn født i 1. halvår af 2007, og der er plads til max. 12 børn. Nåede man af den ene eller anden grund ikke at komme med på forårsholdet, kan man stadig komme på efterårsholdet i det omfang, der er plads, hvis barnet endnu ikke er fyldt 10 måneder.

Marianne Lesner

Pesten i Øse og Næsbjerg i 1659

Af Aage Tirsgaard, leder af Næsbjerg Sognearkiv

For ca. 350 år siden blev den sydlige del af Jylland ramt af en særdeles kraftig pestepidemi. Kirkebogen for Øse-Næsbjerg pastorat beretter om de mange, der døde i peståret 1659.

I Øse og Næsbjerg sogne kom beboerne til at mærke pesten, da den borttog ca. en tredjedel af befolkningen.

Sognets præst, provst Mads Mortensen Morsing har i kirkebogen noteret dato, navne og bopæl på de i alt 188 personer, som han i 1659 måtte begrave.

Her en enkelt dag fra kirkebogen:
Den 11. aug. døde:

- Appellone, Christen Øloes hustru i Næsbjerg
- Niels Pedersen Nebel i Næsbjerg
- Niels Pedersens barn i Næsbjerg
- Mads Hansen i Vesterbæk
- Søren Christensen i Heager
- Anne Hanskone i Helle

I årene forud for 1659 viser kirkebogen, at der i sognet døde cirka 12 personer om året. Trækker vi 12 fra de 188 døde i 1659, har vi en overdødelighed på 176 personer. Dividerer vi 12 op i 176,

så viser resultatet, at der i 1659 i Øse-Næsbjerg døde 15-16 gange så mange som i de foregående år. Pastor Morsing skriver intet om dødsårsagerne, men vi ved fra andre kilder, at det sydlige Jylland i 1659 var plaget af en særdeles kraftig pestepidemi.

Laves der lidt statistik over de døde, så viser tallene, at pesten ramte mænd, kvinder og børn med lige stor konsekvens – og alle sognets landsbyer blev ramt.

Fordelingen af døde i løbet af 1659 varierer særdeles meget: januar 0, februar 5, marts 4, april 1, maj 1, juni 3, juli 21, august 88, september 51, oktober 7, november 4, december 3.

De første 6 måneder er der en over-dødelighed, men den er ikke voldsom stor. Men i juli tager epidemien for alvor fat, går helt grassat i august, falder noget i september, hvorefter den klinger ud sidst på året uden dog at nå det ”normale” niveau på ét dødsfald om måneden.

Den historiske baggrund

Danmark havde i 1657 erklæret Sverige krig. For at stå stærkere havde Danmark allieret sig med Brandenburg og Polen, der også kom danskerne til undsætning. Sidst på året i 1658 rykkede de brandenburgske og polske tropper op i Jylland og fordrev svenskerne. Vore allierede venner blev naturligvis indkvarteret hos og bospist af den lokale danske befolkning. Polakkerne ved Kolding, brandenburgerne ved Ribe.

Pestens udbredelse

Det var de polske tropper vest for Kolding, der bragte pesten med sig. I disse egne var dødeligheden i den lokale befolkning uhyggelig høj: 65-80% døde af pest på ganske kort tid.

Nord, øst, syd og vest for dette område aftog dødeligheden, men var stadig høj. Næsbjerg-Øse således med en dødelighed på 35%, Årre sogn 39%, mens man i Grimstrup sogn nåede op på 42%. Disse procentsatser skal tages med noget forbehold, da man ikke har præcise tal over, hvor store befolkningerne var i de forskellige sogne.

For datidens befolkning var pest et velkendt fænomen, en del af deres bevidsthed. Med jævne mellemrum opstod der små eller større epidemier - oftest naturligvis i ufredstid, hvor der skete store folkebevægelser over store afstande. Pestepidemier var sjældent udbredt til hele Danmark på samme tid.

Om sygdommen ”pest”

Datiden kunne ikke sætte navn på pesten. De epidemier, der opstod, og hvor folk døde efter et ganske kort sygdomsforløb, fik alle betegnelsen pest.

Fra andre kilder findes der beskrivelser af såvel symptomer som sygdomsforløb. De lærde (læger og historikere) er enige om, at det var plettyfus, der hjemsøgte den sydlige del af Jylland i 1659.

Plettyfuser overføres fra menneske til menneske ved hjælp af kropslus. Smitstoffet (bakterie) findes

(fortsættes side 4)

i lusens ekskrementer og er ikke farligt, med mindre det hurtigt kommer i forbindelse med åbne sår. Lusens bid får det til at klø, vi reagerer ved at kradse på huden. Der opstår huller/små sår, der giver bakterierne adgang til blodbanerne. Inkubationstiden er op til 10 dage. Temperaturstigning til ca. 40°, kulderystelser, opkastninger samt smerter i hovedet. Efter 4-5 dage udslæt på kroppen, arme og ben i form af runde, lyserøde pletter, der er let ophøjede. Feberen fortsætter med at være høj, patienten bliver sløv og plages af hallucinationer og angstelse.

Klarer man sig gennem sygdomsforløbet, er man rask efter ca. 3 uger. Normalt er dødeligheden 15-20 % - mindre hos børn og unge og størst hos gamle og svagelige (70-80 %).

Plettyfus (krigstyfus, hungertyfus) forekommer ofte i forbindelse med krig, hvor hygiejnen er i bund, og hvor man kommer i kontakt med nye befolkningsgrupper, hvilket netop skete i Danmark i 1659.

Polakkerne ved Kolding kom i fysisk kontakt med danskerne, og da den danske befolkning oplevede pestens elendigheder og død, flygtede mange til byerne eller andre egne af landet. Det er nok på den måde, pesten kom til Øse og Næsbjerg sogne.

Plettyfus var også et kendt fænomen i koncentrationslejrene under 2. verdenskrig.

Lidt mere fra kirkebogen

Som det fremgår af kirkebogen, så

var juli, august og september de store pestmåneder, hvor 160 af de i alt 188 døde. På en enkelt dag, den 15. august, døde ikke mindre end 13 personer - den 12. august døde 10.

Går man lister over døde igennem, vil man kunne konstatere, at nogle familier blev særdeles hårdt ramte: far, mor og måske 2 børn.

Præsten og befolkningen må naturligvis have været tynget i knæ af sorg, angstelse og det enorme arbejde, der var med at få de mange mennesker begravet. Mange er naturligvis i den varme sommertid hurtigt blevet lagt i fællesgrave. Om der var kister til alle, melder historien ikke noget om. Den 28. august blev en kone og et nabobarn fra Heager lagt i samme kiste. Naturligvis fandt man også dengang praktiske løsninger på praktiske problemer.

Men der var også en hverdag med malkning, udmugning, høst, syltning, madlavning osv. osv., som skulle gøres. Pasningen af de mange syge har fysisk og psykisk krævet en enorm indsats. Og alle har naturligvis gået ængstelige rundt og gjort egne nervøse tanker, om det nu næste gang var en selv, der blev ramt af pesten.

Der var næppe meget at glæde sig over i 1659 i Øse og Næsbjerg.

En konsekvens af de mange dødsfald blev mangel på arbejdskraft og folk til at overtage gårdene, hvorfor mange gårde lå øde hen. Beregninger fra sognene Næsbjerg,

Øse, Årre og Grimstrup viser, at 28, 22, 38 og 22 % af gårdene først i 1660'erne stadig lå hen som ødegårde. Problemet blev over en årrække løst, da bønderkarle fra andre landsdele søgte til de egne, hvor der var mange ødegårde - her kunne en gård overtages på fordelagtige vilkår.

*Kilder: Kirkebogen for Øse-Næsbyerg Sogn 1646-1751
Aksel Lassen: Skæbneåret 1659*

Epitafium med sognepræst Mads Mortensen Morsing og hustru Karen Poulsdatter samt deres 12 uger gamle datter Anne. Billedet er fra 1675 – oliemaleri på træ – måler 117 x 117 cm, og det hænger ved siden af prædikestolen i Øse Kirke. Han var i 1675 54 år, hun 63 år.

Familiegudstjenesten i Øse kirke den 18. marts

Konfirmandindskrivning

Den 19. august afholdes indskrivning til konfirmation 2008. Der er først gudstjeneste i Øse kirke kl. 9.30. Derefter går vi over i præstegården, hvor selve indskrivningen finder sted i konfirmandstuen. Husk konfirmandens CPR-nummer. I Næsbjerg kirke er der gudstjeneste kl. 14.00. Derefter finder indskrivningen sted, mens vi stadig

er ved kirken. Husk konfirmandens CPR-nummer.

Begge gudstjenester er naturligvis ikke kun for konfirmandfamilierne, men for alle, der har lyst til at komme til kirke! Kom og vær med til at bakke op om de nye konfirmander!

Marianne Lesner

Datoer for konfirmation i de kommende år

Der er tradition for, at der er konfirmation i Øse kirke den 1. søndag i maj og i Næsbjerg kirke den 2. søndag i maj. I de år, hvor pinsedag falder på 2. søndag i maj, flyttes konfirmationen i Næsbjerg kirke til Kristi Himmelfartsdag, da man ikke må holde konfirmation på pinsedag.

I år 2008 falder pinsen på den 2. søndag i maj, så det bliver et år, hvor konfirmationen må holde flyttedag. Dette blev naturligvis meddelt til forældrene i den berørte skoleklasse allerede for flere år

siden, ligesom det også i de foregående år har været omtalt her i kirkebladet, da jeg ville sikre mig, at det ikke kunne komme bag på nogen – i hvert fald ikke de familier, som skal have konfirmation!

2008

Næsbjerg kirke: den 1. maj, Kristi Himmelfartsdag

Øse kirke: den 4. maj

2009

Øse kirke: den 3. maj

Næsbjerg kirke: den 10. maj

Marianne Lesner

Friluftsgudstjeneste i Tambours Have

Søndag den 26. august kl. 14.00 holdes friluftsgudstjeneste i Tambours Have. Bag gudstjenesten står præster og menighedsråd i den gamle Helle kommune. Fire af præsterne medvirker med hver deres opgave (formesse, prædiken, nadverindledning og afslutning).

Alle fire medvirker ved nadveruddelingen. Her i begyndelsen af juni mødes præster og menighedsrådsmedlemmer til planlægningsmøde. I øvrigt henvises til Ugeavisen.

Marianne Lesner

Nyt fra Øse menighedsråd

Kirkegårdsdigerne mod nord og vest har det ikke godt. Allerede i 2005 fik vi arkitekt Hans Lund, Rødning, til at lave et overslag over omsætningen af digerene. Prisen lå fra 1000 kr. til 1500 kr. pr. løbende meter.

Nu er det ikke noget, man bare lige går i gang med, for kirkegårdsdigerne er fredede, så forslaget blev forelagt kirkegårdskonsulenten, den kongelige bygningsinspektør og Nationalmuseet. Alle gav grønt lys for igangsætning af arbejdet.

I Øse menighedsråd og i Skads Provsti var man dog af den opfattelse, at det var mange penge at bruge på stendiget, så vi lod sagen ligge stille.

Desværre bliver digets tilstand stadig værre, og stenene vælter ned, hvilket er til fare for både mennesker og dyr, så her i 2007 kontaktede vi igen Hans Lund. Han havde et nyt forslag, som han havde prøvet et par steder, det går ud på, at

man skubber stenene på plads med en skovl på en rendegraver. Onsdag den 18. april var Skamstrup Maskinstation bestilt til at komme med en rendegraver. Hans Lund og nogle fra menighedsrådet var til stede sammen med kirkegårdens personale. Der blev skubbet nogle steder. Det viste sig, at det var muligt at presse stenene ind - men alle rødderne fra bevoksningen virkede nærmest som en fjeder, så de flyttede sten fulgte stort set med skovlen tilbage igen. Diget blev ikke meget kønnere, men til gengæld mere løst!

Nu må vi nok bide i det sure æble og fælde træerne og betale prisen for omsætningen af diget på nord-siden. Vi må trøste os med, at der ikke er tvivl om, at det bliver flot, og når træerne er væk, vil man rigtigt kunne nyde udsigten til kirken og vor flotte og velplejede Øse kirkegård.

Poul Erik Runge, formand

Gospelkoncert

Næsbjerg menighedsråd fik i vinter en henvendelse fra NRUI om et fællesarrangement i sportsugen. NRUI foreslog en gospelkoncert, og vi fandt, at det var en meget god idé. Derfor bliver der kirkekoncert med gospelkoret Westcoast Gospel Voices i Næsbjerg kirke onsdag, den 29. august kl. 19.30.

Der er gratis adgang til koncerten, da menighedsrådet og NRUI deles om at betale korets honorar. Efter koncerten kan der købes kaffe og kage i teltet. Vi håber, at mange vil bakke op om begge dele.

Marianne Lesner

Nyt fra Næsbjerg menighedsråd

Nyt fra formanden

Kirkebladet kan nu ses både på Næsbjerg kirkes hjemmeside: www.naesbjergkirke.dk og på Næsbjergs hjemmeside: www.naesbjerg.dk

På mødet i april blev det besluttet at installere automatisk klokkringning i Næsbjerg. Det er en investering på ca. 100.000 kr., og den sker på baggrund af et påbud fra Arbejdstilsynet. Det betyder, at graver eller medhjælper ikke længere manuelt skal ringe solen op og ned, og de skal heller ikke længere åbne og låse kirkedøren. Udstyret leveres nemlig med fjernbetjening og automatisk dørlås. Anlægget forventes monteret og sat i drift omkring den 1. oktober i år.

Hans-Ole Fisker

Sogneindsamlingen 2007

Søndag, den 4. marts blev en rigtig god dag for Folkekirkens Nødhjælp, og dermed for kampen mod aids i verden, især blandt unge kvinder. Det lykkedes i fællesskab at samle lige omkring 14 millioner kroner ved hjælp af 19.000 indsamlere ud over hele landet. I Næsbjerg samlede 14 frivillige ind, og beløbet blev i alt 7.387,50 kr. Med det øgede antal landsindsamlinger in mente, ser vi resultatet fra den 4. marts som udtryk for, at der er rigtig mange mennesker, som gerne vil støtte Folkekirkens Nødhjælp.

Vi er meget taknemmelige for bidraget og håber på samme velvilighed næste år.

Hanne Skals

Sognekalenderen

Fredag, den 1. juni

Babysalmesang i præstegården kl. 10.30.

Torsdag, den 7. juni

Stilleaften i Næsbjerg kirke kl. 16.00-20.00.

Fredag, den 8. juni

Babysalmesang i præstegården kl. 10.30.

Fredag, den 15. juni

Babysalmesang i præstegården kl. 10.30.

Torsdag, den 2. august

Stilleaften i Næsbjerg kirke kl. 16.00-20.00.

Torsdag, den 16. august

Babysalmesang i præstegården kl. 10.00.

Søndag, den 19. august

Konfirmandindskrivning, se i øvrigt artikel andetsteds i bladet.

Torsdag, den 23. august

Babysalmesang i præstegården kl. 10.00.

Søndag, den 26. august

Friluftsgudstjeneste i Tambours Have kl. 14.00. Se i øvrigt artikel andetsteds i bladet.

Onsdag, den 29. august

Kirkekoncert med gospelkor i Næsbjerg kirke kl. 19.30. Se i øvrigt artikel andetsteds i bladet.

Torsdag, den 30. august

Babysalmesang i præstegården kl. 10.00

Babysalmesang

Februar – marts - april

Øse sogn

Døb

Anders Vestkær Pedersen, den 4. februar

(Lisbeth Vestkær Pedersen og Lars Vestkær Pedersen, Oved)

Emil Duerlund Terp, den 11. februar

(Line Terp og Dan Duerlund Terp, Øse)

Katrine Klagenberg Søgaard, den 25. februar

(Pia Klagenberg Søgaard og Henrik Søgaard, Nordenskov)

Søs Laura Jepsen, den 25. februar

(Inger Slivsgaard Jepsen og Ib Bilstoft Jepsen, Vesterbæk)

Vielse

Camilla Lisette Kajhøj og Kenny Heine Bodholdt, Næsbjerg, den 17. marts

Kirkelig velsignelse

Pia-Vera Mølgaard og Morten Bergsøe, Øse, den 24. marts

Dødsfald og begravelser

Bent Friis Madsen, død i Ribe den 20. marts, begravet i Øse den 27. marts

Peder Nikolaj Nielsen, død i Øse den 27. marts, begravet i Øse den 31. marts

Niels Peder Knudsen, død i Nordenskov den 31. marts, begravet i Agerbæk den

4. april

Næsbjerg sogn

Døb

Marie Kirstine Jensen, den 18. februar

(Hanne Tilde Jensen og Kim Jensen, Næsbjerg)

Marie Krath Sørensen, den 11. marts

(Vivi Krath Dammark og Erik Havgaard Sørensen, Øse)

Daniel Cim Tang Lyster, den 15. april

(Ina Lyster og Peter Tang Lyster, Næsbjerg)

Signe Søndergård Knudsen, den 15. april

(Janni Søndergård Jakobsen og Ronni Knudsen, Næsbjerg)

Vielse

Helle Amstrup og John Vejlgård Davidsen, Næsbjerg, den 3. marts

Præstesekretæren

Alle henvendelser om attester og navnesager kan med fordel rettes til præstens sekretær, som træffes på præstegårdens telefon hver tirsdag formiddag, bedst mellem kl. 9-10.

Menighedsrådsmøder

Øse menighedsråd: 15. august kl. 19.00 i konfirmandstuen.
Næsbjerg menighedsråd: 14. juni og 21. august kl. 16.30 i Næsbjerg forsamlingshus.

Kirkebil

Der kører gratis kirkebil til alle gudstjenester. Bestilles hos:
Næsbjerg Taxi, tlf. 75 26 75 00, senest kl. 16.00 dagen før.

FDF

Kredsleder:
Viggo Iversen, tlf. 75267677

Indre Mission

Formand:
Søren Arnbjerg, tlf. 75 29 81 52

KLF Kirke & Medier

Villy Lauridsen, tlf. 75 26 70 30

Redaktion

Marianne Lesner (ansvarshavende),
Mary Søndergård, Hanne Skals,
Anne Nykjær Larsen og Bodil Søbye
Andreasen.

Kirkelig vejviser

Sognepræst

Marianne Lesner
Sønderskovvej 142, Øse,
6800 Varde
tlf. 75 29 80 30, fax: 75 29 80 08
E-mail: mhl@km.dk
Træffes bedst tirsdag kl. 9-10,
onsdag til fredag kl. 12-13.
Træffes ikke mandag

Præstesekretær

Bodil Larsen træffes tirsdag
kl. 9-10, tlf. 75298030

Øse sogn

www.oesekirke.dk
Graver
Flemming Nielsen
tlf. 75 29 84 63,
på kirkegården: 75 29 82 50
Organist
Anne-Margrethe Bundgaard,
tlf. 75 26 71 61
Kirkesanger
Else Marie Vagtborg,
tlf. 75 21 08 48
Kirkesanger
Lund Frederiksen,
tlf. 75 29 85 82
Menighedsrådsformand
Poul Erik Runge,
tlf. 75 29 83 58
Kirkeværge
Søren Thomsen,
tlf. 75298305

Næsbjerg sogn

www.naesbjergkirke.dk
Graver
Niels Ove Andersen
tlf. 75 26 73 76
på kirkegården: 23 71 74 50
Organist fælles med Øse
Kirkesangere fælles med Øse
Menighedsrådsformand
Hans Ole Fisker,
tlf. 75267349
Kirkeværge
Jonna Bjerg,
tlf. 75267305

Gudstjenesteliste for Øse og Næsbjerg kirker

Dato	Øse	Næsbjerg	Bemærkninger
03.06.	9.30 a	11.00 a	Trinitatis søndag
10.06.	11.00 a	9.30 a	1. s. e. trin.
17.06.	9.30 a	11.00 a	2. s. e. trin.
24.06.	11.00 a	9.30 a	3. s. e. trin.
01.07.	Ingen	9.00 FAB	4. s. e. trin.
08.07.	11.00 a	Ingen	5. s. e. trin.
15.07.	Ingen	11.00 a	6. s. e. trin.
22.07.	9.00 CL	Ingen	7. s. e. trin.
29.07.	Ingen	9.00 CL	8. s. e. trin.
05.08.	9.00 CL	Ingen	9. s. e. trin.
12.08.	9.30 a	11.00 a	10. s. e. trin.
19.08.	9.30 K	14.00 K	11. s. e. trin.
26.08	Ingen TH	Ingen TH	12. s. e. trin.

Signaturer: a = altergang. CL = Charlotte Locht. FAB = Finn Arne Bye.

K = konfirmandindskrivning efter gudstjenesten.

TH = aflyst til fordel for friluftsgudstjeneste i Tambours Have kl. 14.00.

Solhøj

Der er gudstjeneste på Solhøj ved Marianne Lesner den 20. juni, den 11. juli og den 15. august kl. 14.30.

Pianist og kirkesanger medvirker. Efter gudstjenesten mødes vi til kaffebord. Alle er meget velkomne.

Helle Plejecenter

Der er gudstjeneste på Helle Plejecenter ved Marianne Lesner den 14. juni kl. 10.30. Pianist og kirkesanger medvirker. Alle er meget velkomne.

Deadline til næste nummer: 1. august 2007

Tryk: PE Offset, Varde